

IV

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2014

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!

პასუხების ფურცელის გაკეთვა დაუშვებელია!

ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის III ნაწილში მოცემული ზოგიერთი დავალების (№№3-17) შესასრულებლად საჭიროა პასუხების ფურცელში შესაბამისი უკრედები მონიშნოთ **X-ით**. თუ პასუხების ფურცელში უკრედი შეცდომით მონიშნეთ, მაშინ მთლიანად გააშავეთ იგი და მონიშნეთ სხვა უკრედი.

დანარჩენ დავალებებს უნდა უპასუხოთ სიტყვიერად. პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა შევიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები მოცემულია ბუკლეტში და თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

ყურადღებით გაეცანით ამ ინსტრუქციებს და არ დაგავიწყდეთ პასუხების გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, რომ ტესტის III ნაწილი - წაკითხულის გააზრება და მხატვრული იექსტის ანალიზი - ორი დავალებისაგან შედგება.

უნდა აირჩიოთ **ერთ-ერთი მათგანი** (№1 ან №2) და უნდა შესასრულოთ ამ დავალებაში მოცემული: **ა) წაკითხულის გააზრებაც და ბ) მხატვრული ტექსტის ანალიზიც.**

შევიძლიათ წაკითხულის გააზრების ყველა პასუხი ჰერ ტესტის ბუკლეტში მონიშნოთ და შემდეგ გადაიტანოთ პასუხების ფურცლის სათანადო ადგილას.

ყველა დავალების ბოლოს ტესტის ბუკლეტში საგანგებოდ გამოყოფილია ადგილი შავი ვარიანტის დასაწერად.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომლის პასუხიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დაგალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშროვი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. የዕቅስቶስ ምርመራ (20 ደንብ)

ქვემოთ მოცემულ ტექსტში დაშეგებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები. გაახწორეთ ეს შეცდომები და ხარვეზები და ისე გადაწყრეთ მთელი ტექსტი.

**გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თო-
თოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.**

ქალაქი ალექსანდრია ალექსანდრე მაკედონელმა დააარსა. მეფის აზრით ეს ქალაქი უნდა გამხდარიყო უმნიშვნელოვანები სავაჭრო ცენტრი და ნავსადგური. მეფეს სურდა რომ კუნძულ ფაროსზე მანამდე არ ნახული სიდიდის შუქურა აეშენებიათ. მართლაც, შუქურა რომელიც ძველ წელთაღრიცხვის III საუკუნეში აიგო მეცნიერებისა და ტექნიკის უდიდესი მიღწევა იყო. კოშკის გუმბათში ენთო ჩაუქრობელი ცეცხლი, რომლის შუქი ლითონის სარკეებით ძლიერდებოდა და სიბნელეში გზას უჩვენებდა ხომალდებს. სარკეების სისტემა სხვა პრობლემასაც წყვიტავდა, კერძოდ მეთვალყურეებს გმირების შემჩნევა მანამ შეაძლოთ, სანამ ისინი ქალაქს მიუხსოვოდებოდენ.

დროთა განმისაზღვრობაში ალექსანდრიის უბე სილიო აიგვო. XII საუკუნეში შუქურამ ფუნქცია დაკარგა, რათა პორტში ხომალდების შესვლა უკვე შეუძლებელი გახდა. XIV საუკუნეში შუქურა ძლიერი მიწისძვრის საშუალებით დაინგრა. ოვდოციით ნაგებობა აშენდა მისი ქვებით, რომელიც დამდებარება დაბას ქოშკის ადგილზე ხოლო ბრინჯაოს ფირფიტებიდან მონეტები დაამზადეს.

1994 წელს მცვინთავების მიერ მოხდა შუქურის ნარჩენების პოვნა, შემდეგ კოსმოსიდან გადაღებული ფოტოების მეშვეობით დანარჩენი ნაწილებიც აღმოაჩინეს. სავარაუდოთ, კოშკის სიმაღლე 134 მეტრი უნდა ყოფილიყო. როგორც სჩანს, იმ დროისათვის ალექსანდრიის შუქურა გველაზე მაღალი ნაგებობა იყო დაჭამიწაზე.

შავი სამუშაოსათვის

II. არგუმენტირებული ესე (20 ქულა)

არსებობს მოსაზრება, რომ უმაღლესი სასწავლებლების რაოდენობა მკვეთრად უნდა შემცირდეს, რადგან ახალგაზრდების დასაქმება სულ უფრო პრობლემური ხდება.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გააანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, შეაფასეთ მისი დადგითი და უარყოფითი მხარეები და ჩამოაყალიბეთ ოქვენი დამოკიდებულება ნაოლად, მპაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ ტექსტის შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

გაითვალისწინეთ: თუ თქვენი მხჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადაღებით, ნამდვირობი არ გახსროდება.

შავი სამუშაოსათვის

III. წაკითხულის გააზრება და წერითი დავალება (40 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება № 1

თხზულებაში „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“ გიორგი მერჩულე მოგვითხობს:

ხოლო აცთუნა მტერმან ხელმწიფე იგი და მოიყვანა მან დედაკაცი სიძისაი ციხესა მას შინა. და ვითარცა ესმა ნეტარსა გრიგოლს საქმე იგი სულისა განმხრწელი, შეწუხნა ფრიად. და ამხილა პირისპირ ხელმწიფე მას. ხოლო მან ადუთქუა ცოდვისა მის განტევებაი და დედაკაცისა მის წარგზავნაი, ვინაიცა მოეყვანა იგი. და ვერ დაამტკიცა თვისი ბრძანებაი, რამეთუ დაუმონა გულისხმებასა.

ხოლო ნეტარმან გრიგოლ პოვა უამი მარჯუე, ოდესცა კურაპალატი შორს იყო არტანუჯსა. დღესა ერთსა შატბერდით წარვიდა და მიიწია მიმწუხრი ძირსა მის ციხისასა. და კაცი მიუვლინა დედაკაცსა მას ჭამადისა თხოვად და მუნ დადგომისა მიზეზი შეუთვალი. ხოლო მან სიხარულითა დიდითა განიხარა და მრავალფერი სანოვაგე წარსცა წმიდისა მისთვის და მოწაფეთა მისთა. და ვითარცა განთენა, კუალად მოუვლინა კაცი, რაითა მივიდეს ხილვად მისა. მაშინ უფროისად განმხიარულებული მსწრაფლ მოვიდა წმიდისა მის ორთა თანა მხევალთა თვისთა, რაითამცა დირს იქმნა ჯუარსა ნეტარისა მის კაცისასა.

ხოლო მან არა დასწერა ჯუარი, არამედ უბრძანა განშორებულად დაჯდომაი. და მოწაფენი კიდე-რე განდგეს წამისყოფითა მოძღვრისა თვისისაითა და ეგრეთვე – მსახურნი იგი დედანი, რამეთუ წმიდისა მის შიში ყოველთა ზედა მიფენილ იყო. მაშინ პრქუა მას ნეტარმან გრიგოლ: „პო, საწყალობელო! რაისათვის შორის ცოლ-ქმართა შთაჭრილ ხარ წარსაწყმედელად შენდა საუკუნოდ ბოროტითა მით ცოდვითა, რომლითა დამონებულ ხარ ეშმაკისადა და ცუდითა რაითმე მიზეზითა საბრე ქმნულ-ხარ დიდისა ხელმწიფისადა?“ ხოლო მან ცრემლით პრქუა: „წმიდაო ღმრთისაო, მე თავსა ჩემსა ზედა ვერ თავისუფალ ვარ, ვინაითგან გარდარეული სიყუარული აქუს ჩემდა მომართ კურაპალატსა. და აწ არა უწყი, თუ რაი უყო, რამეთუ ბრძანებამან სიტყუათა შენთამან შემაძრწუნა ფრიად“. ხოლო წმიდამან მან პრქუა: „შვილო, იქმენ სრულიად მორჩილ სიტყუათა ჩემ გლახაკისათა და მე თავსმდებ გაქმნე ქრისტეის მიმართ, რაითა მან თავადმან ყოველი ბრალი შენნი შეგინდვნეს“.

და მან პრქუა: „წმიდაო მამაო, ხელთა შენთა ვარ, უმჯობესი სულისა ჩემისაი იზრუნე!“.

მაშინდა ჯუარი დასწერა და აკურთხა ლოცვითა და შექურა მადლითა და მისცა თვისთა ხამლთა საბელი, რაითა სარტყლად შეიორტყას. და მან ყო ეგრეთ. და ესრეთ მოიყვანა იგი მერეს, რამეთუ პირველვე განზრახვაი ნეტარისა დედისა თანა იყო, და შეპვედრა იგი დედასა ფეხინიას.

ხოლო რაჟამს მიიწია კურაპალატი ციხედ, იკითხა ხოლო დედაკაცი იგი. და ვითარ არა პოვა, ფრიად შეიურვა, გულისხმა-ყო რაი ყოველი იგი ყოფილი საქმე. და რამეთუ არა დონითა რაითმე კაცობრივთა მახეთაითა იყო ტრფიალ მისა მიმართ ხელმწიფე იგი, არამედ ეშმაკისა მანქანებითა ესოდენ ძლეულ იყო, რომელ თავმოთხეობაი დავიწყდა და მსწრაფლ ხოლო მოვიდა მერეს. ხოლო ნეტარმან ფეხინია დამალა დედაკაცი იგი. და ვითარ ილოცა კურაპალატმან ეკლესიასა წმიდისა ღმრთისმშობელისასა და მიიღო ლოცვაი დედისა ფეხინიაისი, მაშინ იწყო სიტყუად: „უწყი-მეა, დედაო, რაისათვის მოვედ აწ?“

ხოლო მან პრქუა: „უფალმან იცის, რაისათვის პბრძანე აქა“.

და მან პრქუა: „ამის მიზეზისათვის იქმნა მოსლვაი ჩემი, რამეთუ სახლისა ჩუენისა მეჭურჭლე ქალი იყო და ყოველი მონაგები ჩუენი ხელთა მისთა იყო, და მამასა გრიგოლს აქა წარმოუყანებია და ფრიადი დაგუაკლდა საფასეთა ჩუენთაგანი. აწ უბრძანე, რომელ ერთხელ ციხედ მოვიდეს და ყოველი მოგვითუალოს და კუალად თქუნდავე მოვიდეს, ვითარცა უნდეს“.

ხოლო ფეხინია პრქუა მას მკუეთრ: „მიზეზებად მიზეზთა ცოდვისათა კაცთა თანა, რომელნი იქმან უშკულოებასა“.

ესე რაი ესმა კურაპალატსა, სირცხვილეულ იქმნა მართლმხილებისა მისგან კდემული და მყოვარ-უამ დადუმნა, ვითარცა ძლეული, რამეთუ ხორციელად ძლიერსა ხელმწიფე სულითა ძლიერთა კაცთა სძლეს, შეჭურვილთა მათ საღმრთოითა შურითა. ხოლო შეურვებულმან კურაპალატმან გულისა შეჭირვებისაგან თქუა: „ნეტარ მას კაცსა, ვინ არღარა ცოცხალ არს!“

ა) წაკითხულის გააზრება:

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**.

(1) 3. რა „სულისა განმხრწელი“ საქმე შეემთხვა აშოტ კურაპალატს?

- ა) ცოლს გაეყარა და სასახლიდან გააძევა.
- ბ) მონასტერში მისულმა ფეხურონიას საჭურჭლის ქურდობა დააბრალა.
- გ) ქრისტიანობა უარყო და მტრის სარწმუნოება მიიღო.
- დ) „დედაკაცი სიძვისაი“ მოიყვანა სამეფო სასახლეში.

(1) 4. რა მოიმოქმედა თავდაპირველად გრიგოლმა, როდესაც აშოტ კურაპალატის ცოდვის შესახებ შეიტყო?

- ა) გაკიცხა და მოსთხოვა „სიძვის დედაკაცის“ გაშვება.
- ბ) გაკიცხა, თუმცა იძულებული გახდა შეჰვებოდა არსებულ ვითარებას.
- გ) ვერ გაბედა გაკიცხვა, რადგან შეუშინდა ხელმწიფის რისხვას.
- დ) კატეგორიულად მოსთხოვა მონასტერში ცოდვის მონანიება.

(1) 5. რატომ დაარღვია აშოტ კურაპალატმა გრიგოლისათვის მიცემული სიტყვა?

- ა) არაფრად უღირდა გრიგოლისათვის მიცემული სიტყვა.
- ბ) გადაწყვიტა, პირობის შესასრულებლად უკეთეს დროს დალოდებოდა.
- გ) ვერ შეძლო საყვარელ ქალთან განშორება.
- დ) პირობის შესრულებაში სახელმწიფო საქმეებმა შეუშალა ხელი.

(1) 6. რის იმედით მივიდა „სიძვის დედაკაცი“ გრიგოლთან?

- ა) იმედი ჰქონდა, გრიგოლი მონასტერში გაგზავნიდა.
- ბ) იმედი ჰქონდა, გრიგოლი დედოფალთან შეარიგებდა.
- გ) იმედი ჰქონდა, გრიგოლი პირჯვარს გადასახავდა.
- დ) იმედი ჰქონდა, გრიგოლი ხელმწიფეზე დააქორწინებდა.

(1) 7. გრიგოლის რა თვისება ჩანს ფრაზაში: „ხოლო მან არა დასწერა ჯუარი, არამედ უბრძანა განშორებულად დაჯდომაი“?

- ა) ლმობიერება და მიმტევებლობა.
- ბ) მრისხანება და ამპარტავნობა.
- გ) სათნოება და სიმტკიცე.
- დ) სიმკაცრე და პრინციპულობა.

(1) 8. გრიგოლის აზრით, რა შეიძლება იყოს „სიძვის დედაკაცის“ მიერ ჩადენილი ცოდვის მიხეზი?

- ა) ქალი ამპარტავნობამ შეიპყრო.
- ბ) ქალი ეშმაკს დაემონა.
- გ) ქალმა დედოფალი შეიძულა.
- დ) ქალმა საგანძური მიითვისა.

(1) 9. რას სთხოვს „სიძვის დედაკაცი“ გრიგოლს?

- ა) აკურთხოს მისი გულწრფელი სიყვარული.
- ბ) გაკიცხოს კურაპალატის „გარდარეული სიყუარული“.
- გ) იზრუნოს კურაპალატის სულის გადასარჩენად.
- დ) იზრუნოს მისი სულის გადასარჩენად.

(1) 10. რატომ „აკურთხა ლოცვითა და შეჭურა მადლითა“ გრიგოლმა „სიძვის დედაკაცი“?

- ა) ამით აიძულა იგი, უარი ეთქვა კურაპალატთან კავშირზე.

- ბ) დაინახა, რომ იგი ინანიებდა კურაპალატთან სასიყვარულო კავშირს.
- გ) იცოდა, რომ ასე განდევნიდა დედაკაცის სხეულიდან ეშმაკეულს.
- დ) სურდა, ნებისმიერი საშუალებით დაეყოლიებინა გაჯიშტებული „სიძვის დედაკაცი“.

(1) 11. **როგორ გადაწყვიტა გრიგოლმა „სიძვის დედაკაცის“ ბედი?**

- ა) იძულებით წაიყვანა მერეს დედათა მონასტერში.
- ბ) კურაპალატის დაუკითხავად წაიყვანა მერეს მონასტერში.
- გ) კურაპალატის თანხმობით წაიყვანა მერეს მონასტერში.
- დ) უბრძანა თვითონ წასულიყო მერეს მონასტერში.

(1) 12. **რა რეაქცია ჰქონდა აშოტ კურაპალატს, როცა საყვარელი ქალის წასვლა შეიტყო?**

- ა) აღშფოთდა გრიგოლის თავხედური საქციელის გამო.
- ბ) განრისხებულმა სატრფოს ძალით დაბრუნება გადაწყვიტა.
- გ) სატრფოს დაბრუნების დაუძლეველმა სურვილმა შეიპყრო.
- დ) შეძრწუნდა, რომ ეშმაკის მიერ დაგებულ მახეში გაება.

(1) 13. **რა გზას მიმართა აშოტ კურაპალატმა დედა ფებრონიასთან საუბრისას?**

- ა) თავის მართლება სცადა.
- ბ) მისი მოტყუება სცადა.
- გ) მონასტრის წინამდღვარს განურისხდა.
- დ) ფებრონიას თავი შეაცოდა.

(1) 14. **დედა ფებრონიას რა თვისება ჩანს ტექსტის ამ მონაკვეთში?**

- ა) სათხოება და გულმოწყალება.
- ბ) სიმტკიცე და შეუვალობა.
- გ) სისასტიკე და სულმოკლება.
- დ) სიჯიშებე და ამპარტავნობა.

(1) 15. **რომელ ფრაზაშია გამოყენებული მხატვრული საშუალება?**

- ა) „...არამედ უბრძანა განშორებულად დაჯდომაი“.
- ბ) „ბრძანებამან სიტყუათა შენთამან შემაძრწუნა ფრიად“.
- გ) „მოწაფენი კიდე-რე განდგეს წამისყოფითა მოძღურისა“.
- დ) „...შეჭრვილთა მათ საღმრთოითა შერითა“.

(1) 16. **აშოტ კურაპალატის რა სულიერი მდგომარეობა ჩანს მისსავე სიტყვებში: „ნეტარ მას კაც-სა, ვინ არდარა ცოცხალ არს!“?**

- ა) აღშფოთება.
- ბ) გულმოწყალება.
- გ) სასოწარკვეთილება.
- დ) შეუპოვრობა.

(1) 17. **რომელ მონაკვეთშია გამოხატული ტექსტის მთავარი სათქმელი?**

- ა) „თავმოთხობაი დაავიწყდა და მსწრაფლ ხოლო მოვიდა მერეს“.
- ბ) „მამასა გრიგოლს აქა წარმოუყვანებია და ფრიადი დაგუაკლდა საფასეთა ჩუქუნთაგანი“.
- გ) „...რაისათვის შორის ცოლ-ქმართა შთაჭრილ ხარ წარსაწყმედელად შენდა“.
- დ) „ხორციელად ძლიერსა ხელმწიფესა სულითა ძლიერთა კაცოა სძლებს“.

ბ) წერითი დავალება:

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იძღვნად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გათვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა და დამოკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის რვეულში დატოვებულია აღგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, **შავად შესრულებული ნამუშევარი არ გასწორდება.**

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯდაბნით.

გააანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ იხატება მოცემულ ტექსტში გრიგოლ ხანძთელის სახე (ყურადღება მიაქციეთ, როგორია მისი დამოკიდებულება, ერთი მხრივ, კურაპალატისა და, მეორე მხრივ, „სიძის დედაკაცის“ მიმართ).
- იმსჯელეთ აშორ კურაპალატის მხატვრული სახის შესახებ.
- იმსჯელეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი ამ მონაკვეთში (ყურადღება მიაქციეთ თხრობის მანერასა და ამბის განვითარების დინამიკას).

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

ყურადღებით წაიკითხეთ ლადო ასათიანის ლექსი „ციხის სიზმარი“:

- I. როცა მთვარე შეწყვეტს კაშკაშს
და ბნელს შემოიხვევს,
ისე, როგორც დადლილ გაჟკაცს,
მძიმედ სძინავს ციხეს.
- II. სძინავს ციხეს, ნატამალი
ხმაც არ აკრთობს სმენას,
სძინავს ციხეს და თამარის
საოცნებო სენაჯს.
- III. სძინავს, ფიქრებს ალამაზებს
და სიზმარში ხედავს,
რომ მის ბებერ გალავანზე
არწივები სხედან.
- IV. რომ კვლავ ისმენს ძველთა ველთა
ნიავ-ქარის ნანას,
რომ მის ბებერ საძირკველთან
ქართველები დგანან,
- V. რომ დილისკენ, როცა დნება
მუქი შუქი მთვარის,
გალავანზე გადმოდგება
საქართველოს თვალი.
- VI. იხურება ჯიხურებად
დაღრუბლული სივრცე,
დედოფალი იყურება
არტანუჯის მხრისკენ.
- VII. სძინავს ციხეს, ჯანიანი
თრთის და სიზმრად ხედავს:
ეს ქართველთა ჯარი არის
თუ უღრანი ხეთა,
- VIII. ეს ნისლია ჩვენებური –
მზესავით რომ მოჩანს,
თუ ქართველთა ძველებური
ჩალისფერი დროშა.
- IX. ვისკენ მოაქვთ ეს ალმები,
ვის უხდიან ჩაჩქანს.
ეს – თამარი ესალმება
საქართველოს ლაშქარს.
- X. იხურება ჯიხურებად
დაღრუბლული სივრცე,
ეს – თამარი იყურება
არტანუჯის მხრისკენ.
- XI. სძინავს ციხეს, მაგრამ დილით
მზე რომ იწყებს კაშკაშს,
ეღვიძება, როგორც ძილით
დასვენებულ გაჟკაცს.
- XII. ეღვიძება, როგორც სისხლით
გაგიჟებულ მხედარს.
ეღვიძება, მაგრამ ძილში
ნახულს ვედარ ხედავს,
- XIII. ვედარ ხედავს, გაავდება,
აშლის ხავსის ბალანს
და გრუხუნებს ნაადრევი
გაზაფხულის გვარად.
- XIV. მერე ისევ ალამაზებს
სიზმრით თავის სვე-ბედს

და ხავსიან გალავანზე
არწივები თვლემენ.

ა) წაკითხულის გააზრება

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გაკეთეთ აღნიშვნა – X.

(1) 3. რის თქმა სურს ავტორს „დაღლილ ვაჟკაცთან“ ციხის შედარებით?

- ა) ციხის დაცვას თავისუფლებისათვის მებრძოლი ადამიანები შეეწირნენ.
- ბ) ციხეში ქეყნის თავისუფლებისათვის მებრძოლი გმირები განისვენებენ.
- გ) სიბრძელეში ციხე სამშობლოს მოღალატე ადამიანს წააგავს.
- დ) უძველესი ციხე გმირული წარსულის დიდებული ნაშთია.

(1) 4. რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული სიტყვებში: „სძინავს ციხეს“?

- ა) გაპიროვნება.
- ბ) შედარება
- გ) პიპერბოლა.
- დ) ეპითეტი.

(1) 5. რა დანიშნულება აქვს ლექსში „თამარის საოცნებო სენაკის“ ხსენებას?

- ა) ქართველთა ძლევამოსილი გამარჯვებების განდიდების.
- ბ) თამარის საგმირო საქმეთა წარმოჩენის.
- გ) წარსულის მიმზიდველი სურათის გაცოცხლების.
- დ) დამარცხებით გამოწვეული ტრაგიზმის გადმოცემის.

(1) 6. რა სიმბოლური დატვირთვა შეიძლება პქონდეს არწივს ლექსის მონაკვეთში: „...გალავანზე არწივები სხედან“?

- ა) იგი მძიმე მარცხით გამოწვეულ სასოწარკვეთილებას გამოხატავს.
- ბ) იგი კონკრეტული გამარჯვებით გამოწვეულ აღფრთოვანებას გამოხატავს.
- გ) იგი საქართველოს დიდებულ წარსულსა და ძლევამოსილებას გამოხატავს.
- დ) იგი უიმედო მომავლით გამოწვეულ სევდას გამოხატავს.

(1) 7. რა იგულისხმება სიტყვებში: „...დნება მუქი შუქი მთვარის“?

- ა) ვარსპელაგები აკიაფდნენ.
- ბ) თანდათანობით დამდება.
- გ) მთვარე ამოსვლას იწყებს.
- დ) განთიადი ახლოვდება.

(1) 8. რატომ „თრთის“ მძინარე ციხე?

- ა) სიზმარში ხედავს საქართველოს დაბურულ უღრან ტყეებს.
- ბ) სიზმარში ხედავს მოგებული ბრძოლების ამაღლვებელ სურათებს.
- გ) სიზმარში ხედავს ავის მომასწავებელი ნისლით დაფარულ მზეს.
- დ) სიზმარში ხედავს დამარცხების ნიშნად დახრილ ჩალისფერ დროშას.

(1) 9. რატომ „ედვიძება“ ციხეს „როგორც სისხლით გაგიჟებულ მხედარს“?

- ა) სიზმარმა მას ნათელი მომავლის იმედი გაუდვიძა.
- ბ) სიზმარმა მასში ბრძოლის უინი ჩააქრო.
- გ) სიზმარმა მას წარსულით გამოწვეული სევდა მოპგვარა.
- დ) სიზმარმა მასში ბრძოლის უინი გააღვიძა.

(1) 10. რა განაპირობებს იმას, რომ ციხე „გაავდება, აშლის ხავსის ბალანს“?

- ა) გამოღვიძებულს ავდრიანი გაზაფხული ხვდება.

- ბ) გამოღვიძებულს მიუღებელი რეალობა ხვდება.
- გ) გამოღვიძებულს საშინელი ხმაური აღიზიანებს.
- დ) გამოღვიძებული ვედარ იხსენებს წარსულს.

(1) 11. რომელ მხატვრულ სახეში იგულისხმება თამარ მეფე?

- ა) „ჩვენებური ნისლი“.
- ბ) „საქართველოს თვალი“.
- გ) „ნაადრევი გაზაფხული“.
- დ) „შუქი მთვარის“.

(1) 12. რა ფუნქცია აკისრია სტრიქონებს: „იხურება ჯიხურებად დაღრუბლული სივრცე“?

- ა) გამოხატავს სამშობლოს სიყვარულისა და ხელმწიფის პატივისცემის განცდას.
- ბ) გამოხატავს ავტორის სასოწარკვეთილებასა და მომავლის სრულ უიმედობას.
- გ) დინამიკურობას მატებს სურათსა და ამბაფრებს მკითხველის ემოციას.
- დ) შეუცნობელი წარსულის წინაშე შიშის განცდას უნერგავს მკითხველს.

(1) 13. რის თქმა სურს ავტორს სიტყვებით: „...და ხავსიან გალავანზე არწივები თვლემენ“?

- ა) წარსულმა დიდებამ კვალი არ დატოვა.
- ბ) უკეთესი მომავლის იმედი არ გამქრალა.
- გ) უძველეს ციხეს ხავსიანი გალავანი აკრავს.
- დ) მხოლოდ არწივებსდა ახსოვთ დიდებული წარსული.

(1) 14. რა ფუნქცია აკისრია ლექსში სიზმარს?

- ა) გაამართლოს აწმყოში ქართველი ერის უმოქმედობა.
- ბ) წარმოაჩინოს კონტრასტი წარსულსა და აწმყოს შორის.
- გ) აჩვენოს ქართველთა დამსახურება კაცობრიობის წინაშე.
- დ) დააკინონოს თამარ მეფის ისტორიული ღვაწლი.

(1) 15. როგორ ხასიათდება ტექსტში ავტორის თანამედროვეობა?

- ა) როგორც პიროვნების დამთრგუნველი სინამდვილე.
- ბ) როგორც გარდასული ეპოქის რაინდების საუფლო.
- გ) როგორც წარსულის შესატყვისი დიდებულება.
- დ) როგორც საბრძოლო სულისკვეთებისაგან დაცლილი რეალობა.

(1) 16. რის შესახებ არ საუბრობს ლადო ასათიანი ამ ლექსში?

- ა) დიდებული წარსულის შესახებ.
- ბ) განთქმული წინაპრების შესახებ.
- გ) სარწმუნოების დაკინების შესახებ.
- დ) დროის დაუნდობლობის შესახებ.

(1) 17. რა არის მოცემული ლექსის ძირითადი მიზანდასახულობა?

- ა) საქართველოს დიდებული ბუნების აღწერა.
- ბ) საქართველოს აწმყოს გაიდეალება.
- გ) საქართველოს მომავლის გადაჭარბებული შიში.
- დ) საქართველოს წარსულის გაიდეალება.

ბ) წერითი დავალება

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არააღეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იძღვნად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალკალკებული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასზი არგუმენტირებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის რვეულში დატოვებულია ადგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, **შავად შესრულებული ნაშუშეგარი არ გასწორდება.**

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯდაბნით.

გააანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ საქართველოს წარსულის მიმართ ავტორის დამოკიდებულების შესახებ.
- იმსჯელეთ, რა განცდას იწვევს მკითხველში ავტორის თანადროული რეალობა (ყურადღება მიაქციეთ სტრიქონებს: „ძილში ნახულს ვედარ ხედავს... გაავდება, აშლის ხავსის ბალანს...“).
- იმსჯელეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი ამ ტექსტში და რა ფუნქცია ეკისრება მათ.

თქვენი თვალსაზრისი დასაბუთეთ!

შავი სამუშაოსათვის

